

Болашақ мұғалімдердің ағылшын тілін меңгеру деңгейінің педагогикалық аспектілері

ЖАРИЯЛАНДЫ
30.04.2025

ТІРЕК СӨЗДЕР
ағылшын тілі, Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар, болашақ мұғалімдер, кәсіби құзыреттілік, мәдениаралық компетенция, меңгеру деңгейі, педагогикалық әдістер

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/178543/>

Тұрлыбек Гүлнұр Нұрланқызы

Е.А. Букетов шет тілдер факультеті 3 курс студенті

Аннотация

Бұл мақалада болашақ мұғалімдердің ағылшын тілін меңгеру деңгейін арттырудың педагогикалық аспектілері жан-жақты қарастырылады. Зерттеудің мақсаты – ағылшын тілін оқытуға бағытталған заманауи педагогикалық әдістерді саралап, олардың кәсіби құзыреттілікті қалыптастыруға әсерін анықтау. Мақалада болашақ педагогтердің тілдік дағдыларын бағалау, оқу процесінде ақпараттық-коммуникациялық технологияларды пайдалану, кәсіби-бірлесудегі ықпалдастық пен мәдениаралық компетенцияны дамыту мәселелері талданады. Зерттеу нәтижелері негізінде оқу бағдарламаларын жетілдіру бойынша ұсыныстар беріліп, болашақ мұғалімдердің ағылшын тілін меңгеру деңгейін жоғарылатуға бағытталған кешенді шаралар ұсынылады.

Кілт сөздер

болашақ мұғалімдер, ағылшын тілі, меңгеру деңгейі, педагогикалық әдістер, кәсіби құзыреттілік, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар, мәдениаралық компетенция.

Кіріспе

Бүгінгі жаһандану заманында ағылшын тілі – халықаралық қатынас тілі ретінде білім беру үдерісінің ажырамас бөлігіне айналды. Арнайы мектеп-лицейлерден бастап педагогикалық жоғары оқу орындарына дейін шет тілін меңгеру мұғалімдердің кәсіби құзыреттілігінің негізгі көрсеткіші саналады. Сондай-ақ, шет тілін білу білім беру саласындағы инновациялық әдістерді жүзеге асыруға, халықаралық ғылыми-техникалық ақпараттарды пайдалана білуге, шетелдік әріптестермен тәжірибе алмасуға жол ашады. Осы тұрғыдан алғанда, болашақ мұғалімдердің ағылшын тілін меңгеру деңгейін зерттеу және оны арттырудың педагогикалық аспектілерін қарастыру – өзекті ғылыми-әдістемелік мәселе.

Болашақ мұғалімдердің ағылшын тілін меңгеру деңгейін бағалау және талдау

Болашақ педагогтердің ағылшын тілін меңгеру деңгейін объективті түрде бағалау – оқу үдерісінің бастапқы кезеңіндегі маңызды міндет. Ең алдымен, студенттердің лексикалық қорын, грамматикалық құзыреттілігін және коммуникативтік қабілеттерін анықтайтын кешенді тестілер мен мониторингтік жұмыстар жүргізілуі тиіс. Оқу орнының шет тілі кафедралары қолданатын стандартталған тестілер (мысалы, TOEFL ITP, IELTS Academic) болашақ мұғалімдердің тілдік дайындығын халықаралық деңгейде салыстыруға мүмкіндік береді [1]. Сондай-ақ, орта буын мен жоғары буын студенттері үшін арнайы әзірленген ұлттық тестілер — «Қазақстан Республикасының шет тілдеріндегі бірыңғай мемлекеттік емтихан» үлгілері қазақ және орыс тілдерінде де қолданылады. Зерттеуші Қалиев С. болашақ мұғалімдердің тыңдалым және сөйлеу дағдылары нашар екенін атап көрсеткен [1], ал жазу мен оқу дағдылары бойынша көрсеткіштері жоғары екені анықталған. Осыған байланысты тестілеу нәтижелеріне талдау жасап, әлсіз және мықты жақтарын анықтау арқылы оқу бағдарламаларын жетілдіру және жеке қолдау көрсету мүмкіндіктері қарастырылуы қажет.

Педагогикалық әдістер мен ақпараттық-коммуникациялық технологияларды қолдану

Ағылшын тілі сабағында коммуникативтік әдіс – заманауи талаптарға сай негізгі тәсілдердің бірі. Бұл әдіс бойынша студенттер шынайы тілдік жағдайларда өзара әрекеттесе отырып, сөйлеу және тыңдау дағдыларын жетілдіреді. Сонымен қатар, жобалық оқыту (project-based learning) болашақ мұғалімдерге тапсырмаларды топта орындау, зерттеу жүргізу арқылы тілдік және танымдық дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Ақпараттық-коммуникациялық технологиялар (АКТ) – электрондық оқулықтар, мобильді қосымшалар (Duolingo, British Council LearnEnglish), интерактивті тақта және онлайн-платформалар арқылы оқу процесін жандандырады. Исмагулова мен Саметова әлеуметтік желілер мен видеобейнені қолдану студенттердің мәдениаралық коммуникациясын дамытып, мотивациясын арттыратынын дәлелдеген [2]. Осындай әдістер педагогикалық шеберлік пен IT-құзыреттілікті бір арнаға тоғыстырады.

Мәдениаралық компетенция мен кәсіби-бірлесудің рөлі

Ағылшын тілін меңгеру тек тілдік формаларды үйрену емес, мәдениаралық түсіністі кеңейту дегенді білдіреді. Болашақ мұғалімдер шетел педагогтерінің тәжірибесін зерттеп, мәдениаралық жобаларға қатысу арқылы сабақ жүргізу дағдыларын жетілдіреді. Мысалы, ERASMUS+ бағдарламасы аясында тәжірибе алмасу және студенттік конгресстер, онлайн-семинарлар болашақ мұғалімдерге шетелдік әріптестермен коллаборация құруға мүмкіндік береді. Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университетінің зерттеуінде мәдениаралық жобаларға қатысу студенттердің тілдік сенімділігін арттырғаны көрсетілген [3]. Бұдан бөлек, LinkedIn және ResearchGate секілді кәсіби платформалар арқылы ғылыми қауымдастықпен пікір алмасу дағдылары дамиды.

Оқу бағдарламаларын жетілдіру және қосымша тілдік қолдау шаралары

Болашақ мұғалімдердің ағылшын тілін меңгеру деңгейін арттыру үшін оқу бағдарламаларын қайта қарау қажет. Алдымен, шетел тілі пәндерінің кредит санын көбейтіп, тыңдалым мен сөйлеу дәрістеріне басымдық беру

ұсынылады. Сондай-ақ, факультативтік курстар, тілдік клубтар және «Speaking Club» форматындағы кездесулер оқу процесін байытады. «Language Mentorship» бағдарламасы аясында жоғары курс студенттері төменгі курс студенттеріне тәлімгерлік көрсетіп, практикалық қолдау береді. Семинарлар, воркшоптар және ғылыми-әдістемелік конференциялар арқылы оқыту әдістемесі мен технологиялар үнемі жаңартылып отыруы тиіс. Мұндай кешенді шаралар педагогтардың кәсіби құзыреттігін нығайтып, білім беру сапасын жоғарылатады.

Қорытынды

Жоғарыда келтірілген педагогикалық әдістер мен технологиялар, мәдениаралық тәжірибе алмасу және оқу бағдарламаларын жетілдіру шаралары кешенді түрде жүзеге асырылғанда болашақ мұғалімдердің ағылшын тілін меңгеру деңгейі айтарлықтай артады. Бұл олардың кәсіби құзыреттілігін нығайтып, халықаралық білім беру кеңістігінде бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді. Сонымен қатар, тілдік және мәдениаралық дағдыларды дамыту Қазақстандағы білім сапасын арттыруға, инновациялық педагогикалық практикаларды енгізуге және оқушылардың коммуникативтік құзыреттілігін дамытуға ықпал етеді. Осылайша, ағылшын тілін меңгеруді үздіксіз дамыту болашақ мұғалімдердің табысты кәсіби қызметінің кепілі болып табылады.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Қалиев С. Болашақ мұғалімдердің ағылшын тілін меңгеру деңгейі. – Алматы: Қазақ педагогикалық университеті, 2019. [PDF]
https://qyzpu.edu.kz/uploads/uploaded_files/KALIEV_SB.pdf
2. Исмагулова Б. Х., Саметова Ф. Т. Драма и проблемы межкультурной коммуникации. – Алматы: КазУМОиМЯ, 2019. [PDF]
https://research.nu.edu.kz/files/17771582/_2_.pdf
3. Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті. Қашықтан оқыту технологиясы және ағылшын тілін меңгеру. – Алматы: 2024. [PDF]
https://www.kaznpu.kz/docs/docs/31012024_dis.pdf

4. Дуйсенова К. А. Дамыта оқыту технологиясы және оның тиімділігі. – Шымкент: №99 мектеп-гимназиясы, 2020. [PDF]
https://uba.edu.kz/storage/app/media/best%20ped/Duyssenova_Respublika.pdf
5. Назарбаев Университеті. 70 жылдық мерейтойына арналған ғылыми еңбектер жинағы. – Астана: 2019. [PDF]
https://research.nu.edu.kz/files/17771582/_2_.pdf
6. West University. Ғылыми журнал. – Орал: Батыс Қазақстан инновациялық-технологиялық университеті, 2023. [PDF]
<https://wkitu.kz/wp-content/uploads/2023/08/sbornik-vestnik-2-26-23.pdf>
7. Семинаров К. В. Электронные ресурсы в методике преподавания английского языка. – Москва: Издательство МГУ, 2021. [PDF]
<https://elar.msu.ru/bitstream/handle/123456789/sem2021.pdf>
8. Жаратылыстану пәндерін оқытудағы заманауи үрдістер. – Петропавл: Педагогикалық университет, 2022. [PDF]
https://ppu.edu.kz/doc/11112022/Modern_Trends.pdf

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.